

Samostanski zvonovi.

Spisal Vuk Slavič.

Božični večer je priplul, troseč veselje.

Debela megla je padla na trudno, zasneženo zemljo. Goste snežinke so frlele kakor belokrilati metuljčki na temne strehe. V obraz in lase so se usipale hitečim ljudem in se topile ondi kakor sladka nada v grenki resnici. Brleče svetilke so spuščale na pobeljeni tlak blede žarke, da so se bele snežne zvezdice, katere je dosegal mrkli žar luči, blestele kakor rosa ob jutranji zori.

Razsvetljena so bila okna palač, hrupno veselje je donelo izpod bogato okrašenih božičnih drevesc v tiho, sveto noč. Drago vino se je penilo na polnih mizah mogotcev, katerim ni bilo sredi bogastva znano, da žive z njimi bitja, ki nimajo za lačne zobe niti trde skorjice suhega kruha.

In v to veselo drvenje v šumečih, blestečih dvoranh* je donelo ubrano brnenje samostanskih zvonov . . .

Tako se je zdelo to zvonjenje, kakor bi hotelo karati vse brezskrbne in brezsrčne mogotce in bogataše. —

Na voglu najlepše, krasno razsvetljene palače, iz katere je veselje najbolj donelo v mrzlo temo, je stal poleg ženice, ki je pekla kostanj, slabo oblečen mož, drhteč in tresoč se mrazu. Bledi obraz mu je razsvetljevala ulična svetilka.

Iz globoko uklesanih gub na njegovem obrazu sta gledala beda in glad.

Ves večer je stal siromak na ulici in gledal vesele in zadovoljne obraze mimoidočih ljudi ter upal, da dobi kak milodar — brez prosjačenja . . .

Saj se bere ubožcu potreba v očeh, toda iz gub na čelu tega bledega moža ni znal nihče brati, kaj trpi njegovo srce.

Matere so nosile mimo njega igrače, možje so hiteli s polnimi žepi in izginjali v megli. Prodajalci so nosili vsakovrstne stvari mimo in mu jih ponujali: »Kupite, kupite za otroke!«

Žalosten nasmeh mu je obkrožil vsakikrat od mrazu otrpla ustna, oko se mu je stemnilo, in iz prsi se mu je izvil globok, tožen vzdih. Na dom svoj je mislil, na temno sobico tam v predmestju, daleč od teh blestečih hiš in palač. Na ženo svojo je mislil, ki mu leži bolna doma na trdih deskah, na otroke, ki se stiskajo k svoji mami in si, proseč jo kruha, huhajo v zmrzle

prstke. Srce mu je hotelo počiti od žalosti. Kako rad bi se bil zjokal, ali solze so mu pošle, saj jih je pretil v življenju že mnogo, mnogo . . .

In nihče mimoidočih ljudi ni opazil te srčne bede v obrazu bledega moža. Kako tudi, ko je vsakemu srce kipelo od veselja?

Osmo uro so oznanjali udarci iz line samostanskega stolpa. Zdramil se je blede mož iz motnih sanj in zopet se spomnil gladnih svojcev.

Tedaj pa se ni več sramoval. Prvega, ki je prišel mimo, je poprosil s tresočim, tihim glasom milodara. In potem vsakega, kogar je zagledal. Vsi so ga začudeno motrili, nekateri ga celo karali, zakaj prosjači — a nihče mu ni dal ničesar.

Mraz je prihajal, ljudi je bilo vedno manj na ulici. Nad bledim možem v razkošno opravljeni dvorani pa je vladalo veselje — nič skrbi, nič bede ni bilo v svetlih prostorih.

Ha, zadovoljni ljudje morajo pač imeti dobro srce!

Tja se napoti torej blede siromak, kjer sta sredi hrupnega veselja tekmovala zlato in srebro z baržunom in svilo.

A zapodili so ga, ga zvali berača in se mu smejali z grohotom — vmes pa so samostanski zvonovi peli tožno, tožno v božično noč . . .

Bledi mož je obupno taval domov, po tihih ulicah je stopal počasi, saj so ga zapuščale moči — telesne in duševne . . .

Doma ga je sprejel jok in stok. Žena je ležala na mrzlih deskah mrtva, otroci so ji klicali v blede, trdo lice: »Mamica, mamica!« — Toda mrtvo je bilo materino srce — morda je počilo od žalosti . . .

Nem je gledal mož drago lice svoje žene. Potem pa je vzel svoje otročiče in šel z njimi v samostan naznaniti smrt svoje družice, da bi ji dušo spremili v višavo samostanski zvonovi.

Usmiljeni bratje so dali možu jedil in drv. In zakuril je siromak, da ne bi zeblo speče mamice, kakor so rekli otroci.

* * *

Drugi dan so peli tožni samostanski zvonovi zopet mrtvaško pesem. Peli so jo bledemu siromaku in njegovim otrokom.

Dnevnikarji so pisali, da se je v predmestju čez noč zadušila ubožna družina, ker je iz zakurjene, polrazpadle peči uhajal plin v sobo.

Ker ljudje niso hoteli pomoči bledemu možu in njegovi deci — jim je pomogla mrzla smrt.

Nihče razen starega patra in samostanskih zvonov ni spremil mrtvih siromakov k večnemu pokoju.

